EXERCITATIONEM IVRIS FEVDALIS,

DE

VERA INDOLE FEVDI
ET
OFFICII NOBILIS,

SVB PRAESIDIO

CASPARIS ACHATII BECKII,
ICTI CELEBERRIMI,
CONSILIARII SAX. PROF. PVBL. IVR. ORD. CVRIAE PROV.
SAX. FACVLT. IVRID. ET SCABINATVS
ASSESSORIS,

IN ACADEMIA IENENSI,

D. XXVII. NOVEMBR. CIↃ IↃ CC XXII.

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

ADAMVS ANTONIVS MEYER,
LL. C. BARVTHO - FRANCVS.

EDITIO NOVISSIMA.

IENAE,
IN OFFICINA HELLERIANA, 1751.

I. N. D. N. I. C.

DE

VERA INDOLE FEVDI ET OFFICII NOBILIS.

§. I.

Naturam inter omnes homines cognationem & æqualitatem conſtituiſſe tum per ſe manifeſtum eſt ad intelligendum, tum certiſſimo colligitur indicio, quod in cœlis unum omnes habemus patrem, DEVM O. M. & in terris Adamum protoplaſtum, quodque eodem omnes naſcimur, nutrimur, & adoleſcimus modo,

eademque cuncti ex hac vita discedimus porta, denique etiam eandem in tabem aut pulverem omnium corpora resolvuntur.

§. II. Nulla itaque nobilium ac plebeiorum discrimina constituit illa rerum aliarum fœcunda creatrix. Sed pro æquali, quo naturaliter omnes mortales gaudemus conditione ac statu, æquali etiam omnes sine exceptione naturaliter censemur jure. Quam quidem naturæ humanæ, ex eaque profluentis juris naturalis æqualitatem, non agnoscere solummodo, sed merito etiam custodire oportet, omnes rectæ rationis lumine præditos.

§. III. Præclare hinc aliqui pronunciarunt, primam ac simplicissimam justitiæ inter omnes homines rationem ex aliquo æqualitatis jure oriri, & primam veluti naturæ legem, legum ac jurium æqualitatem videri tamdiu, donec inaequalitatis appareat ratio. Confer omnino B. Dn. de Cocceii, in elegantissima, *de Proportionibus*, Commentatione, *Differtat. II. Sect. II.*

§. IV. Verum tamen haud potuit omnimoda illa ac simplicissima aequalitas in genere humano commode servari. Quin & ipsa natura inter liberos suos inaequalem quodammodo fecisse videtur sortem; quandoquidem aliis, benignae matris

matris instar, amplissima tribuit animi juxta ac corporis dona; aliis contra novercali veluti manu tenuia porrexit munuscula. Quam ob rem, ut aliqua sit personarum distinctio, respectusque earum habeatur, naturalis ratio apud omnes gentes constituit.

§. V. Quemadmodum vero, quod in unoquoque genere præstans est atque excellens, *nobile* seu noscibile merito dicitur, prout ex adverso obscurum, nullaque laudis parte conspicuum, *ignobile* audit: itaque nata hinc est distinctio inter homines *nobiles* ac *ignobiles* seu plebejos: quæ tamen communem illam omnium conditionem ac dignitatem, minime tollit, sed hoc tantum designat, aliquos sola illa existimatione naturali perfrui, alios contra quodam accidentariæ dignationis additamento gaudere.

§. VI. Ceterum de vero nobilitatis seu prærogativæ illius fundamento anceps est ac impedita disputatio. Ego quidem rationem sic duco: uti præstantiæ opinio atque æstimatio duplici considerari potest modo, primo quanti in se sit ac valeat, secundo quanti habeatur ab hominibus in republica; ita quoque alia est *nobilitas* naturalis, alia *civilis*; aliudque hujus, aliud illius fundamentum.

§. VII. Equidem veram nobilitatem in universum oportet esse ex censu verorum bonorum. Horum autem in numerum minime veniunt caduca corporis aut fortunarum bona, sed quæ animum spectant adeoque æterna sunt. Itaque naturaliter nulla datur vera præstantia ac nobilitas, nisi ex virtute ejusque exercitio proveniens. Quam in rem præclare Juvenalis, Satyr. 8. v. 20. canit: *Nobilitas sola est atque unica virtus.*

§. VIII. Quamquam vero hæc præcipuum quoque fundamentum est nobilitatis civilis, negarique haud potest, plerisque gentibus placuisse, ut non nisi præclare meriti cives, certis privilegiis certoque existimationis gradu donarentur, eoque pro nobilibus haberentur; sunt tamen pro diversis rerumpublicarum institutis complures etiam aliæ ac velut secundariae nobilitatis caussae: unde etiam generalis, in omni civitate valitura ejus descriptio, dari non potest.

§. IX. Halce caussas prolixo nunc recitare catalogo, diversissimaque omnium populorum in hanc rem placita cumulare, neque animus est, neque temporis vel instituti ratio patitur. Propius vero ad rem pertinet observasse, Germanorum antiquissimos in divitiis, praediorumque inprimis ac fun-

fundorum possessione, itemque dominica in servos potestate, praecipuam dignationem posuisse. Eaque ex re vocabulum, Edelmann, quo patrio sermone utimur, explosis, quae vulgo circumferuntur, allusionibus, derivandum esse opinamur.

§. X. Constat enim prisca Teutonica lingua vocem *Od*, *Oed*, vel *Oede*, pro qua hodie dicimus, Guth, *pradium*, *fundum ac bona* significare; unde etiam nunc habemus, verba *All-od*, *Feod*, *Sold-od*, *Klein-od*, *Bar-od*, *Ein-oed*. Vocula autem Mann antiquissimis rerum Germanicarum scriptoribus, *dominum* seu *possessorem*, *patremque familias*, designat. Itaque compositum ex *Oede* & Mann, *pradii* alicujus *possessorem seu dominum* indigitat: quem hodie, mutato diphthongo *OE*, in simplex *E*, insertaque, ut saepe fit, littera *l*, faciliore pronunciatione, vocamus Edelmann. Adi Joh. Loccenium, *in Lexico Sueo-Goth.* voce *Odeliord.* &, ill. Dn. de Plönnies, in elegantissima, *de Ministerialibus*, Commentatione, *Thes. VIII.*

§. XI. Continuavit etiam petita à praediorum possessione praerogativa atque aestimatio non solum per Francorum & Saxonum tempora; sed recentioribus quoque seculis ad nobilitatem vel plane adquirendam, vel tuendam saltem ornan-

nandamque ea res insigne attulisse videtur momentum. Id quod uno alteroque probatum dari argumento haud involupe, aut ab ratione tractationis nostræ alienum fuerit.

§. XII. Primo itaque certum est, ab ipsis fundis seu prædiis, unde primitus censebantur nobiles, eorum appellationes atque cognomina sumta fuisse. Plerumque enim hæc ita sunt comparata, ut locum aliquem, vel vicum, prædium, fundum, aut simile quidquam significent; quod ipsum propterea das altväterliche Stamm-Guth vocari svevit. Recto hinc judicio videmus fieri, ut quibus alia est, quam prædialis ejusmodi, ut ita loquar, denominationis ratio, v.g. ab aulico quodam officio desumta, illi sollennibus particulis, *von*, *de*, *ab*, plane non utantur, licet haud raro optimo jure ac genere nobiles sint, talesque longissimo temporis usu ab omnibus habeantur. Junge Hertium in Diss. *de Feudo Nobili*, *Sect. 3.* §. *4.* Dn. de Coccei, *in Jur. Publ. Prud. Cap. 15. Sect. I.* §. *10.*

§. XIII. Alterum hujus rei argumentum est, quod à diversa prædiorum qualitate ipsi etiam nobilitatis gradus discriminari cœperint. Nimirum fidem faciunt antiquitatis monumenta, haud quaquam libera & ab omnibus præstationibus immu-

immunia, sed potius Ducum Comitumque jurisdictioni regulariter subjecta fuisse nobilium bona. Quod si ergo prædium aliquod exemtionem jure singulari impetravit, eaque ex caussa *Bar-Od*, ein Frey-Guth, dictum est, (vocula enim *Bar* liberum & immune quidquam designat) possessor etiam illius, qui proinde *Baro*, hoc est, *liberi prædii dominus*, appellatus, ordinis pariter ac dignitates prærogativa præ aliis nobilibus jure suo censeri voluit. Similiter ubi prædium nobile in criminalibus quoque caussis, quod raro accidit, immunitatem accepit à Jurisdictione Comitis, possessor illius, à voce *Cent*, *Centena*, quæ judicium criminale notat, Cent-bar, vel *Semper*-frey vocatus est. vid. Lehmann. in *Chron. Spir. Lib. 5. cap. 108.* Dn. de Cocceii, *in Juris Publ. Prudent. Cap. 15. §. 23.*

§. XIV. Præterea sicut hodieque frequenter fit, ut homines plebeii, divitiis paulo amplioribus instructi, nobilitatem affectent, impetratisque à Caesarea Majestate codicillis, utpote novae dignitatis testibus, defectum natalium supplere gestiant: * ita quoque antiquioribus tempori-

* Audiri hac de re meretur Friedrich Lichtenstern / in der Schlesischen Fürsten-Krone / Discursu 10,

bus homines plebeii, citra ullum aliud privilegium, ex sola praediorum adquisitione nobilitatem sibi vindicarunt. *Evenire solebat*, ait Franc. Guillimannus, de Reb. Helvet. c. II. *ut nobiles ipsi prædia sua aliis ex plebe & vulgo indulgerent, qui, progressione facta, eo titulo etiam nobilitatem sibi vindicarunt. Quo ex fonte infinita nobilium profluxit multitudo.* Add. Hert. *Op. Vol. I. Tom. 2. p. 485.*

§. XV. Ceterum illa ipsa, quae, ut vere ait Gvillimannus, *cit: loc.* ex hoc fonte profluxit infinita

ibi: Es ist sonst schwerlich ein Orth in Teutschland / in welchem die Bürger dergestalt den Adel-Stand ambiren sollten / als in Schlesien; öffters zum grössesten Ruin ihrer Kinder / Häuser und Familien lassen sich insonderheit Kauffleuthe und Krähmer / wenn sie etwa etliche tausend Reichs-Thaler erworben in den Adel Stand / ja wohl gar in den Freyherrn-Stand erheben / und meynen also denen alten Patriciis und Geschlechtern, auch Docktorn und Gelehrten gleich zu seyn. Welches aber diese nicht verstehen wollen, und zum Unterscheid dieselben insgemein verächtlich Pfeffer-Säcke zu nennen pflegen. Ohnlängst (ita pergit citatus auctor) schrieb ein kluger Mann recht Sinn-reich: von dreyßig Jahren her hat es geheissen: PIPER PEPERIT PECVNIAM; aber jetzo mag es bey etlichen heissen: PECVNIA PEPERIT PATRICIOS.

finita nobilium multitudo, caussa fuit, ut in desvetudinem iverit isthoc praedialis nobilitatis institutum. Quando enim saeculo nono, & sequentibus, ex rationibus pseudo-theologico politicis, servi, quorum plenissimum antehac fuerat Germaniae regnum, catervatim veluti manumissi, magnam partem in noviter extructas urbes se contulerunt, exercendaeque mercaturae ac rei opificiariae sese dediderunt, atque hac via ad opes parandas fundosque adquirendos nacti sunt occasionem, fere eveniebant, ut, rerum quodammodo potiti, protinus, quoque nobilium sibi arrogarent, vel invaderent potius jura. Quod cum aegre ferrent tum nobiles antiqui, novorumque istorum hominum olim domini, tum cives reliqui, visum tandem est, ut, quicunque asserere veram *avitamque* nobilitatem possent, immunes & vectigalium & tributorum essent, adeoque nobilium jure censerentur; ceteri autem cum plebeiis quaevis onera tolerarent. Vid. omnino Matth. Vossium, *Lib. 8. Annal. Holland. ad annum 1335. &*, qui hunc etiam laudat celeberrimum Hertium *in Opusculis cit. loc. pag. 486.* Schilterum *in Comment. ad Jus Feud. Alem. L. I. c. 2. §. 24.*

§. XVI. Quandoquidem vero *avitam* nobili-

bilitatem probare, non minus difficile fuit ex justa servitute haud ita pridem manumissis, quam, hoc non præstito, affectata semel nobilitate carere, probrosum; itaque ad Imperatoris auctoritatem, ceu communem quendam fontem atque radicem omnium dignitatum, provocatum, nataliumque defectui ex solennibus tabulis & insignibus, ab Augusto impetratis, remedium quæsitum est. Quæ quidem origo est nobilitatis, ut ita loquar, *codicillaris, seu diplomaticæ.*

§. XVII. Enimvero, sicut antiquarum familiarum conservatio in optimæ civitatis institutis quovis tempore meritissime numerata est; quemadmodum ex adverso earum oppressiones multis rebuspublicis fuerunt exitiosæ: ita non omnibus promiscue supplicantibus illico concessa ab Imperatore sunt nobilitatis diplomata; verum oportuit illos ante omnia monstrare, jamjam per aliquot progenitorum gradus se libertate gavisos, neque adeo indignos esse ceterorum nobilium statu ac censu. Hinc ergo avorum & proavorum recitandorum necessitas, in obtinendis nobilitatis tabulis, repetenda venit.

§. XVIII. Hoc pacto minus quidem offensæ videbantur antiquæ familiæ, illudque etiam

præ-

præcipui habebant præ novis illis hominibus, quod equidem horum aliquot majores ingenui, sed tamen plebeii saltem civicique ordinis fuerint; contra illi patres etiam nobiles justa serie ciere possent, proptereaque ceteris re vera essent generosiores. Sed hoc tamen male habuit avita nobilitate præditos, quod illi recens creati publicis suis & ab Imperiali splendore impetratis tabulis, nimium veluti superbirent, ceterosque his destitutos, solaque illa privatæ rei æstimatione subnixos, infra se despicere inciperent.

§. XIX. Hujus rei indignitate, accedente etiam sequioris seculi ignorantia, haud pauci ex veteribus Germaniæ nobilibus commoti fuerunt, ut & ipsi adirent Cæsarem, specialique diplomate nobilitatem sibi confirmari peterent, obtinerentque. Cave itaque existimes, vel omnes nobilitatis tabulis hodie instructos quondam in servitute fuisse, vel his destitutos ab ordine nobilium excludendos esse. Invalidum quippe est utriusque illius consecutionis filum. Sane quicunque docere possunt, quod à longissimo tempore ab omnibus habiti & agniti sint pro nobilibus, etsi nullum diploma decoris sui producere possint, tamen optimo jure nobiles se ferunt. Sicut recte pronun-

ciat Ulr. Huberus in nobili, *de Jure Civitatis*, *Opere*, *Lib. 2. sect. 2. cap. 4. n. 28.*

§. XX. Ceterum cum tanta esse cœperit natalium consideratio ac præstantia, usque adeo ut novi etiam homines magis placere sibi aliisque viderentur, ubi non solum ad natos natorum, & qui nascuntur ab illis, verum etiam, effectu juris retrogrado, ad patrum patres, & qui putrefacti ante illos, codicillaris illa nobilitas extenderetur, creditum hinc est, à solis natalibus æstimandam venire nobilitatem, adeoque nihil aliud eam esse, quam *excellentiam generis, ex claritudine majorum ad posteros propagatam.* Quo pertinent quæ copiose disserit Tiraquellus, *Tract. de Nobilit. cap. I.*

§. XXI. At enim si nobilitas semper aliquam vetustatem requirit, adeoque non nisi per traducem & natalibus communicatur, à nobilium ordine separandi veniunt omnes ii, qui pro suis tantum personis nobilitate donantur, ut aliqui equites aurati, quos vocant, ac comites palatini, quin & omnes, qui primi insignia nobilia in suam gentem intulerunt; quos tamen jura nobilium vel maximè habere constat. Itaque hunc in modum formanda erit nobilitatis definitio: quod sit, *dignitas ex claritudine majorum ad posteros propagata,*

gata, vel cuiquam specialiter tributa. Consule Huberum, *cit. loco.*

§. XXII. Quum vero specialis illa concessio ex variis caussis fieri possit, atque natales in se spectati haud tribuant præstantiorem animum eximiamque virtutem, adeoque nobiles præ plebeiis naturaliter nulla prærogativa gaudeant; sed ea oriatur ex impositione & indultu civitatis, quæ constituit, ut certus status, cui annexa certa jura, gradusque existimationis, in aliquem semel collatus, ad ipsius posteros, citra novam collationem per solos natales derivetur; qua impositione sublata vel splendidissimi natales à plebeiis ne hilum quidem discrepant: add. Pufend. de *Jur. Nat. & Gent. Lib. 8. c. 4. §. 26.* merito hinc disquiritur, unde claritudo illa parentum, ex qua reputatio nobilitatis, æstimari debeat, & quodnam sit optimum legitimumque specialis concessionis fundamentum.

§. XXIII. Constat autem civili ac naturali ratione, usu etiam gentium comprobata, præcipuam nobilitatem iis officiis contineri, quæ in administranda tuendaque vel ornanda republica versantur: cum enim hæ sint ipsius summæ potestatis partes, quibus constituitur, & unde muneris, quod

quod illa sustinet, fastigium est, ejusque veneratio sanctitasque proficiscitur; non potest non esse præcipua in republica eorum officiorum dignitas atque nobilitas, quæ de hujus muneris administratione vel in consilio principis, vel jurisdictionis potestate, vel alio, togatæ aut armatæ militiæ genere, participant. Conf. ill. Dn. de Cocceii, *de Potestate Statuum Imperii circa dignitates, c. I. §. 16.*

§. XXIV. Merito hinc apud Græcos & Romanos illi præcipue nobiles habebantur, quorum vel majores progenitoresque, vel qui ipsi, honores & insignia reipublicæ munera gesserunt. Legebantur enim & ex plebe & ex ordine equestri ad magistratum; & ita lecti semper desinebant esse plebeii, seu equestris ordinis, & facti inde sunt ordinis senatorii. Hinc & judices Romanorum nobiles fuere, non plebeii, sicut constat *ex lege 12. C. de Dignitatibus*, ubi pœnæ loco statuitur, ***ut judices, si sceleribus se maculassent, honore exuti, inter plebeios habeantur.*** Omnes igitur honores adepti plebeiorum censui exemti, & contra honoribus privati in plebeiorum censum redacti fuerunt. vid. Bodinus de Republ. *Lib. 6. p. m. 1213.* Dn. Coceii *citato loco.*

§. XXV. Excellentior autem nobilitatis

gradus

gradus apud Romanos eorum fuit, qui patres etiam, magnis reipublicæ muneribus functos, ciere poterant, quique non suas tantum, sed & majorum suorum habuerunt imagines. Itaque patricii primi nobiles habiti sunt; quemadmodum etiam hi primi posuerunt imagines, quod iis primis curules magistratus, ut consulatus, censura, patuerunt; unde jus imaginis fuit, seu jus nobilitatis. Etenim ut imago à magistratu proficiscitur, sic nobilitas ab imagine: qua de caussa etiam sæpe imagines pro nobilitate sunt positæ. Compara Carol. Sigonium, *de antiq. jure civium Rom. Tom. I. Lib. 2. cap. 20.*

§. XXVI. Sic igitur posterioribus temporibus Romani nobiles non constituebant peculiarem ordinem, & per insignia jura à reliquis distinctum; sed prout quis multas fumosas imagines in atrio disposuerat, aut propria virtute ad honores adspiraverat: ita majorum vel propriis meritis nobilis censebatur. Cumque rempublicam non solum armis decoratam, sed & legibus oporteat esse armatam, ut utrumque tempus & bellorum & pacis recte possit gubernari, eaque propter in se non minoris sint, quæ togati honores in rempublicam possunt conferre, quam quæ sagati, manife-

ste apparet Romanam nobilitatem non ex hisce solum, sed cum maxime etiam ex illis, æstimatam fuisse. Conf. Pufend. *de Jure Nat. & Gent. Lib. 8. cap. 4. §. 29.*

§. XXVII. Quemadmodum vero gentes Germanicæ, quæ per universam Europam se diffuderunt, in quam plurimis aliis caussis imitati sunt, ac velut propria sibi fecerunt, salutaria Romanorum instituta: ita quoque in æstimanda vera, hoc est, ex virtute & rebus præclare gestis, deducta nobilitate, sive hæc gentilitia, sive personalis sit, idem factum esse, sine magna difficultate monstrari potest.

§. XXVIII. Nimirum ex quo Germania, Francorum auspiciis, unius reipublicæ formam & faciem induit, varii generis officia ac ministeria publica fuerunt introducta, quæ ab antiquis Teutoniæ populis penitus ignorabantur. Quo enim laxior est respublica, eo minus potest imperantium & parentium ordo, per quem civilem felicitatem comparari constat, haberi aliter, quam ut imperium per plures veluti canales diffundatur; & quum superesse rebus omnibus solus civitatis rector nequeat, alii in partes curarum vocentur, quorum sapienti consilio ac ministerio magnam illam imperii molem

molem leviorem reddere liceat. Pauca enim aliqua unus videat, unus audiat: at esse debent multi regis oculi, & multæ aures.

§. XXIX. Isthæc officia in universum vel majora sunt, vel minora, quorum illa etiam honores, hæc ministeria, in strictiore significatu vocari possunt. Utraque etiam duplicis rursum generis sunt, alia quippe ad ipsam reipublicæ, administrationem in aliqua parte pertinentia, alia contra unice ad principis personam, eidemque necessaria servitia, comparata. Quæ ad ipsius civitatis procurationem faciunt munera, iterum duorum generum existunt; unum est eorum, quæ annexam habent potestatem regalem, hoc est, facultatem regalia quoque exercendi jura; alterum vero istiusmodi complectitur officia quæ sublimi hac procuratione sunt destituta.

§. XXX. Jam quidem superius expositum est, *nobile* seu noscibile dici, quod in unoquoque genere præstans est atque eximium. Hinc vero facile apparet, quænam sint officia nobilia, quæ ignobilia. Nimirum uti dignitatum varii sunt gradus, ita in *Nobilissimatu*, ut ita loquar, (qui tamen apud Romanos paulo aliter acceptus, atque apex fuit omnium ceterarum dignitatum, solisque Cæ-

 sari-

ſaribus & eorum liberis competiit, vid. Gutherius, *de Offic. Dom. Aug. Lib. I. cap. 4.*) primo omnium loco conſtituta ſunt officia, quibus regalium jurium adminiſtratio annexa eſt.

§. XXXI. Quam ob rem ſi adminiſter aliquis ſive in ſago, ſive in toga, &, quod hanc ſpectat, ſive in curia & foro, ſive in eccleſia, eam ad dignitatem evectus ſit, ut illorum jurium procurationem habeat, quæ vel directo & principaliter ad ſtatum & gubernationem reipublicæ pertinent, vel ſecundario ſaltem ad ſuſtinendam principis dignitatem referuntur, ille vere nobile, & quidem regale, officium gerere intelligitur. Quo circa etiamſi plebeiæ ac civicæ originis homo, meritorum virtute ad talismodi functionem adſpiraverit, tamen eum vere nobilem eſſe, omnibus privilegiis, juribus, & emolumentis, quæ illuſtri officio alias tributa ſunt, gaudere, eisdemque etiam adverſus genere nobiles, ſeu gentiles homines, frui debere, cenſendum eſt. Quemadmodum ex adverſo ſi quis, jam per ſe natalium ſplendore præfulgens, prædictis reipublicæ muneribus ornatus ſit, hunc duplici nomine nobilem jure optimo maximoque dixeris.

§. XXXII. Proximum ab his officii nobilis

lis gradum tuentur, qui quidem etiam ſpectabili quodam munere, vel in ipſa republica, vel in principali domo aut familia, vel alio modo funguntur; ſed tamen cum regalium jurium adminiſtratione nihil quidquam habent negotii. Hujus generis ſunt decantatiſſima illa quatuor officia aulica, v. g. dapiferatus, pincernatus, & quæ, cultioris ſeculi uſu, his acceſſerunt plura. Quæ quidem nobilioris ordinis extra controverſiam ſunt miniſteria, Adeliche Chargen, usque adeo, ut non aliis, niſi gentilibus hominibus, ſoleant conferri; ſed tamen in regalibus officiis numerari haudquaquam merentur.

§. XXXIII. In his igitur, & ſimilis generis functionibus, ipſa muneris dignitas & ratio olim pariter ac hodie tribuit nobilitatem, ut alia ejus conceſſione & collatione opus non ſit. Quapropter manifeſte conſtat, ab omni ratione, & ab inſtitutis ac legibus Germaniæ alieniſſimum eſſe, has publicorum officiorum, & inprimis reipublicæ juſtitiæque tuendæ conſecratas dignitates, in civicum, ut vocant, vel plebeium ordinem detrudere, &, quæ majoris nobilitatis nomina ſunt, nobilibus opponere: cum iſta diſtinctio, inter plebeios ac nobiles, ipſas reipublicæ dignitates nullo

 modò

modo contingat, nec ad eos qui in publicis honoribus constituti, horumque collatione majorem dignitatem consecuti sunt, pertineat; sed reliquos privatæ conditionis cives ab invicem secernat. Hi enim ab antiquo duplici discrimine habiti, & hinc duplex eorum ordo, plebeiorum ac nobilium. Quæ hactenus recitata sententia est illustris Coccei, in Dissert. *de Potest. Statuum, circa dignitates, cap. 2. §. 19.* Quam non infringunt dubia celeberrimi post fata etiam JCti, Georg. Beyeri, *in Specimine Jur. German. cap. 2. §. 26. & seq.* dummodo statum nobilitatis medii ac hodierni ævi, nobilitatem item personalem ac gentilitiam, denique etiam ea quæ de jure, & quæ de facto sunt, curatiore judicii lance ab invicem secernamus.

§. XXXIV. Manifeste itaque apparet, quænam sit vera caussa præstantiæ illius ac prærogativæ, quam aliqui cives vel à natalibus suis & claritudine generis habent, vel propria virtute adepti sunt; nimirum quod aut progenitores eorum, rebus in toga sagoque, domi ac militiæ, præclare gestis, ex publico principis aliorumque civium judicio, hoc meruerunt, ut sangvini etiam ac progeniei eorum, more ab Romanis recepto, ho-

nor

nor aliquis tribueretur; aut quod ipsi præcipuis in republica dignitatibus præfulgent. Quorum utrumque si in eadem persona, sicut hodie frequenter evenit, concurrat, hanc in excellentiore gradu duplicique nomine nobilem esse, iterum iterumque pronunciamus.

§. XXXV. Et propriæ quidem virtuti, in illustri præsertim functione occupatæ, honos & veneratio meritissime debetur, quod prolixa non opus habet demonstratione. Ratio autem impulsiva, recipiendæ primitus nobilitatis *gentilitiæ*, fuit hæc sine dubio, quod populi sperarent, virtutes eorum, qui bene rempublicam gesserant, imitaturos esse, qui nascerentur ab illis. Item ut eo magis quilibet ad virtutem accenderetur, si intelligeret, se non perituram, verum usque ad seros nepotes victuram dignitatem esse adepturum. Vide, si lubet, laudatum Huberum *de Jure Civitatis cit. loc. num. 37.*

§. XXXVI. Ex superioribus fluit, nobilitatem istam *officialem* esse eminentiam quandam & prærogativam, summæ potestatis, & quæ huic æmula est, decreto, ob merita conspicua in rempublicam, & propter functionis dignitatem, certis personis, earumque aliquando progeniei tributam,

tam, illas à vulgari plebis sorte eximentem, variisque beneficiis ac privilegiis exornantem. Unde facile constat, ipsum Officium nobile, ab adjuncta qualitate sic dictum, esse, quod praerogativas ac privilegia nobilitatis annexa habet, atque in eum, qui illud administrat, ipso facto transfert. Vide Dn. Coccei, *c. l. c. I.* §. *22.* ubi tamen *numero praecedente* recte monet, quod interdum nobilitas quaedam concedatur iis quoque, qui non sunt in tali, ut dictum, officio publico constituti. Quo tamen casu illa potius consistit in quibusdam beneficiis, immunitatibus & praerogativis, quae regulariter competere dignitatibus & officiis solent, sed arbitrio principis aliis quoque concedi possunt. Unde sententia crebrioribus eruditorum calculis probata, *Doctores esse nobiles:* de qua prolixe agit Tiraquellus, *de Nobilit. cap. 5.*

§. XXXVII. Hinc vero apparet, consentaneam veritati omnino esse illorum opinionem, qui tam superioris, quam inferioris nobilitatis gradum ex dignitate militari repetendum esse duxerunt. Vid. Lud. Hugo, *de Stat. Reg. Germ. cap. 4. §. 22:* Hert. *de Feudo nob. Sect. 3. §. 3.* Quamquam enim nos hactenus de officiis publicis saltem loquuti sumus; constat tamen *militiam*, usu juris nostri, dici

dici omnem functionem ordinariam, qua quis operam suam navat vel principi vel reipublicæ. Quam in rem consuli potest nobile par ICC. Hugo Donellus, in Comment. *ad L. ult. Cod. de Pignor.* & Franc. Connanus, Comment. Jur. Civ. *Lib. VI. cap. 15.* ubi militias nihil aliud, quam officia fuisse, militiarumque et officiorum nomine idem significari, manifestissime demonstrant. Adde Johannem Fridericum Rhetium, in Comment. Jur. Feud. *Lib. I. Tit. 21. in princ.* Sed hoc tamen ire nolumus inficias, quod, quemadmodum plerumque usu venit, ut quæque res ex majore parte æstimetur, ejusque inde fiat denominatio, ita quoque virtuti ac functioni bellicæ partes nobilitatis frequentius detulerint gentes Germanicæ, bellis quippe singulariter adsvetæ, in illisque maximam fortunarum suarum partem collocare solitæ. De cetero autem togatis etiam honoribus tributa omnino fuit nobilitas. Neque ulla ratio proferri potest, quare id minus juris fuerit, minusve hodie moris esse debeat. Add. Franc. Hotomann. *de Feudi Orig. cap. I. n. 40.*

§. XXXVIII. Sequitur, ut ad feudi nobilis explicationem aggrediamur. In hac vero mirum est quam Doctores abeant in diversa sententiarum divortia. Aliis quippe à caussa efficiente,

aliis à ſcopo ſive deſtinatione feudum conferentis, aliis ab effectu, aliis ab objecto, aliis ab adjuncta qualitate, aliis à ſubjecto paſſivo, aliis ex tenore inveſtituræ, aliis ex numero ſubditorum, aliis ex quantitate & qualitate præſtationum ac redituum, aliis ex loci ſive curiae feudalis conſvetudine, aliis aliunde feudum nobile definiendum eſſe opinantibus. Quid, quod non deſint, qui diſtinctionem feudi, *in nobile ac ignobile* plane rejiciunt, præſertim quod ea in noſtris feudorum libellis conceptis verbis non occurrat; omne feudum, ſaltem priſcis temporibus nobile fuiſſe, exiſtimantes. Adeat, qui volet, Helfr. Ulric. Hunnium, in Tract. Feud. *cap. 6. ubi varios variarum illarum ſententiarum laudat auctores.*

§. XXXIX. Haſce difficultates ſuperari poſſe exiſtimat illuſtris Hertius, *de Feudo Nobili, Sect. IV. §. 4.* ſi diſtingvatur origo rei, ab ejus progreſſione. Quam quidem compoſitionis rationem nos etiam admittimus; ſed longe aliter, quam à laudato viro factum eſt, explicamus: hoc inſuper monentes, quod ejus doctrina tum priſcis feudorum inſtitutis, tum uſibus hodiernis repugnare videatur, quando aſſerit, primam ac propriam feudi nobilis conceſſionem ſoli Imperatori

in

in acceptis ferendam esse, adeoque regionum Germaniæ Dominos non nisi nobilibus, ab Imperatore factis, feuda nobilia conferre posse.

§. XL. Nimirum feuda, quod etiam vis vocis, & primæ institutionis ratio monstrat, nihil aliud erant, quam certa prædia, reipublicæ administris, & in sagata potissimum militia occupatis, salarii atque stipendii loco, à principibus assignata. Quoniam enim sub initium rerum publicarum, & constitutorum adeo officiorum publicorum, potissimæ divitiæ in prædiis & agricultura consistebant, hinc ministrorum quoque salaria in his potissimum constitui necesse erat. Vid. pluribus Dn. Præses, *de Paribus Reipubl. Ministri & Vasalli juribus cap. 2.*

§. XLI. Præclare in hanc rem scribit Dn. de Cocceii, in Juris Publ. Prudent. *cap. 15.* §. *9.* ac in Hypomnemat. Jur. Feud. *Tit. I. Apud Romanos magistratus populi Romani ex ærario publico stipendia sua accipiebant*, (confer tamen Legem 2. & 3. Cod. de Fundis Limitrophis; & his junge etiam in Orientali Imperio κτήματα στρατιωτικά, possessiones militares; de quibus Constantini Porphyrogennetæ Novella extat apud Leunclavium, sed emendatior apud Car. Labbæum, & Joh. Meursi-

 um;)

um:) *Sed more antiquo Francorum fidelibus regni, uti dicebantur omnes, qui vel officia in regno, ejusque parte gerebant, vel ministeria in bello ac aula præstabant, concessæ sunt certæ terræ ac prædia, ut eorum reditu, vel reditus parte, quin & juribus, quandoque etiam regalibus uterentur, quasi loco salarii, & ad sustinendam dignitatem ac familiam. Accurate id de Comitibus explicat Lehmann. Chron. Spir. Lib. 2. cap. 17. quando ait:* Daß sie zu Erhaltung ihres Standes vom König und dem Reich sonderbahre Güther an Wäldern, Aeckern und Wässern, und darzu gehörigen Gerechtigkeiten, in Besitz und zu nutzen und niessen, auch sonderbare Königliche Leibeigene gehabt, die solche Güther der Herrschafft zu Nutz erbauen müssen.

§. XLII. Fuerunt itaque olim certa prædia certis officiis ac ministeriis auctoramenti loco annexa. Quod vero in aliis rebus sæpenumero usu venire solet, ut ab adjuncta qualitate, itemque à scopo & destinatione, vel ab effectu, suam accipiant denominationem, idque sexcenta, etiam ex ipsis feudorum placitis desumta probant exempla, v. g. quando ex veriore sententia feudum ecclesiasticum seu presbyteriale, Priester- oder Pfarr-Lehn, proprie dicitur, quod propter officium seu

munus

munus ecclesiasticum alicui concessum est: idem quoque illud, si originem rei spectes, circa feudi nobilis appellationem evenisse, persvasum habemus.

§. XLIII. Quemadmodum enim superius monstratum est, quædam officia majora seu nobilia, quædam contra minora seu ignobilia fuisse, atque illa rursus vel regalia vel non-regalia, hoc est, vel cum potestate regalia jura principiis nomine exercendi, vel sine hac, constituta; & vero utriusque generis officialibus de salario prospiciendum fuit: ita quidem evenit, ut à scopo ac destinatione, aut, si mavis, ab adjuncta qualitate, quædam feuda seu prædia stipendiaria, nobilia dicta sint, quædam ignobilia, atque illa rursus vel regalia vel non regalia.

§. XLIV. Observandum vero hoc loco est, regulariter saltem præcipuæ dignitatis officialibus ipsa praedia, utenda fruendaque tradita, inferioris autem conditionis ac ministerii hominibus certam duntaxat fructuum ac publicorum redituum portionem quotannis deputatam ac praestitam fuisse; qua ex re feudorum, quae vulgo de camera & de cavena dicuntur, origo repetenda venit: quae quidem hoc nomine impropria esse

non male dicuntur, quod naturaliter feudi objectum esse debet res immobilis. Add. Thom. Cragius, *de Feudis Scot. Lib. I. p. 61. edit. Londin.*

§. XLV. Praeterea notandum hic est, quod eapropter tantum illi praecipuae dignationis officiales, quibus ipsa feuda ac praedia stipendiaria tradita fuerunt, *vasalli* proprie dicti appellati, ceteri autem quibus solum fructuum portio assignata, aliter nuncupati sint. Bene in hanc rem scribit Freherus, *in Notis ac Constitutionem Caroli Crassi*, ut vulgo creditur, *de Feudis: Qui feuda à principibus non habent, affidati, clientes, stipendiati, ministeriales, palatini eorum sunt, & quotidie ad serviendum parati esse debent. Diversi ergo ministeriales à vasallis, re & nominibus, quibus in antiquis instrumentis separantur.* Cui adde *Veterem Auctorem de Beneficiis*, cura illustris Viri, Christiani Thomasii, editum, §. *131.* itemque Hertium, *in Diss. de Subject. Territor.* §. *XI.* Eybenium, *in Electis Juris Feudalis cap. 9.* §. *10.*

§. XLVI. Porro hoc etiam tenendum est, solum praecipui generis officiales, qui vetusta Longobardorum voce *vasalli* proprie vocati, *nobiles* fuisse, utpote partim ab nobili, quo fungebantur, officio, partim vero à feudalis praedii possessione, nobi-

nobilitatis ornamentum mutuatos. Atque hoc est, quod supra §. *XI.* dixi, continuasse petitam antiquissimis temporibus (quibus tamen nequaquam aevum Taciti aut Julii Caesaris, sed solum prima Francorum proximeque antecedentia tempora, indigitare volui) à praediorum possessione praerogativam, ad nobilitatem vel plane adquirendam, vel saltem tuendam ornandamque. Haud secus ac hodieque in Imperio Romano-Germanico ad conferendam & adquirendam nobilitatem majorem opes ac praediorum possessiones requiruntur, quae dignitatis splendori respondeant. vid. Capitul. Carolin. *artic. I.* Ceteri autem ac inferioris generis fideles, qui deinde propriis nominibus *ministeriales, milites, Dienst Leute, &c.* appellati, *ignobilis*, seu plebeii ordinis fuerunt, utpote & à muneris sui ratione, & ab exiguo eius auctoramento, omni dignatione ac praerogativa destituti. Atque hoc est, quod dicit Obertus de Orto *II. Feud. X.* *Cateri vero qui ab antiquis temporibus beneficium non tenent, licet noviter à capitaneis ac valvasoribus adquisierint, plebeii nihilominus sunt. Nam illi qui soldatam habuerunt vel acceperunt, vel habent, per eam nullum pedagium, sed nec feudi usum acquirunt. Soldata autem est praestatio*

ſtatio quædam annua gratuita, quæ à neutra parte transit in heredem. Morte enim dantis vel accipiendis interveniente finitur. Soldata vero dicitur, quia plerumque in ſolidorum donatione conſiſtit, quandoque autem in vino & annona conſiſtit.

§. XLVII. Integrum, quem citaui, textum exſcribere, & compendiariae Diſputationis ratio, & in aliis quoque, quae propoſitae ſunt rebus, ab omni ſcriptionis prolixitate conſulto abſtinentis, nudamque veritatem, aut veriſimilitudinem ſaltem, hac vice propoſuiſſe contenti intentio, prohibuit. De cetero, uti locus ille cuivis eſt obvius, ita ſane juſta ex antiquitatibus feudalibus illuſtratione dignus videtur. Inprimis autem diſtinctio feudi, in nobile ac ignobile, in eo manifeſtiſſimum habet fundamentum. Unde falluntur atque fallunt, qui Jure Longobardorum omnes vaſallos, eo ipſo quod vaſalli ſint, Nobiles eſſe exiſtimant, adeoque omnia feuda, etiam improprie ſic dicta, pro nobilibus habere volunt. Add. *F. II. 34. §. 1.*

§. XLVIII. Secundo ex *citat. cap. II. F. 10.* manifeſte probatur, ſolam illam, quam ſupra dixi, prædii, etiam feudalis, & cum militia conjuncti poſſeſſionem, illo jam tempore nobilitatem non

non amplius simpliciter involuisse; sed hoc saltem casu, ubi quis vel longam annorum seriem numerare potuit, qua feudum, onusque militiæ ei annexum, in familia sua resederit, vel si quis de feudo aliquo noviter quidem, attamen vel ab ipso Imperatore, vel à Duce, Marchione aut Comite investitus fuerit.

§. XLIX. Tertio hoc etiam ex citato capitulo constat, varios nobilium vasallorum gradus atque ordines fuisse, quorum *primus* est regali dignitate pollentium, & ab ipso Imperatore de Ducatu, aut Marchia, aut Comitatu investitorum; *secundus* est Capitaneorum, seu Valvasorum majorum in specie ita dictorum, qui scilicet, absque dignitate regali, ad totius quippe provinciæ gubernationem spectante, tantum de plebe aliqua, vel plebis parte, v. g. urbe, castro, &c. cum potestate quadam & jurisdictione sunt investiti. *Tertius* ordo sive gradus nobilium vasallorum est eorum, qui ab aliquo secundi ordinis vasallo, seu valvasore majore, feuda acceperunt, ac longo tempore tenuerunt. *Quartus* ordo sive gradus hujus generis vasallorum est eorum, qui à tertii ordinis vasallis, sive à valvasoribus minoribus, feuda acceperunt, & longo tempore tenuerunt;

runt. vid. Bitſchium, *in doctisſimo ad cit. loc. Commentario*, & Struvium, *in Syntagm. Jur. Feud. cap. 3. aph. 5.*

§. L. Ceterum quid varia illa vaſallorum nobilium nomina tum vi vocis, tum in re ipſa ſignificent, nemo, arbitror, perfecte explicare poterit, niſi qui veteris pariter ac hodierni ævi inſtituta, de ſubalternatione ſeu ſubordinatione officialium, in ſago præſertim, ſimulque quidnam ſermone priſco *vaſſorum*, *vaſſorumque vaſſorum*, ac *vaſſallorum* vocàbula notaverint, penitius intellexerit. Nos in præſenti quidem hæc linquimus, benevolumque Lectorem, plura deſiderantem, ad incomparabilis Schilteri Commentarium, *ad Rubricam juris feud. Alemann. cap. 1. §. 1.* ubi de ſeptem clypeis militaribus, ablegamus; unum hoc addentes, videlicet, ſine magna difficultate ex ſuperioribus patere, cur medii ævi ſcriptoribus, Duces ſolummodo, Principes & Comites, neququam vero equeſtris, qui hodie dicitur, ordinis homines, *viri nobiles* appellati, ac pro nobilibus reputati ſint. Add. Dn. de Plönnies, de Miniſterialibus, *Theſ. XXII.*

§. LI. Quibus ita præmiſſis, ſurgit definitio feudi nobilis, in vera ac primigenea ſua indole ſpe-

ſpectati, *quod ſcil. propter officia, in nobiliore reipublicæ parte, vel principis aula præſtanda, in re immobili, ſub lege fidelitatis alicui conceſſum eſt, accipientemque variorum jurium ac privilegiorum facit participem.* Ex qua breviſſimis, conſectarii loco, deducimus, Status ac Principes Imperii omni tempore eadem ratione feuda nobilia concedere potuiſſe, qua quidem illuſtres nobilesque dignitates adminiſtris ſuis conferendi, poteſtatem habent. Qua de pluribus videri poteſt laudatus aliquoties Dn. de Cocceii, *de Poteſtate Statuum circa dignitates.*

§. LII. Proximum eſt ut moneamus, quod prima feudorum nobilium inſtituta, & eorum cum maxime, quæ cum regali poteſtate ſecularibus principibus conceſſa fuerunt, temporum uſu, tantopere ſint mutata, ut in multis, ſi nomen excipias, priſcæ indolis nihil fere quidquam ſuperſit. Ecce enim, ipſæ dignitates quondam nihil aliud erant, quam præfecturæ quædam perſonales ac temporariæ, minime hereditariæ: in prædiis autem ſtipendiariis tantummodo quædam uſusfructus ratio conſtituta fuit. Poſtea temporis & officiales & magiſtratus redditi ſunt perpetui, quin tales eſſe plane deſierunt; prædia vero ſtipendia-

ria jure quodam dominii possideri, atque hæreditario veluti titulo, una cum omnibus juribus & immunitatibus, ad heredes transmitti cœperunt. Qua de re pluribus agit Dn. Præses in Dissert. *de Caussis mutati feudorum juris.*

§. LIII. Quibus rebus adducti sunt multi eorum, qui prædia sua allodiali titulo adhuc possederunt, ut in feudum ea offerrent principibus, & pro commodo lucrandæ jurisdictionis, immunitatisque ab oneribus publicis, equestria sponderent servitia, adeoque nominetenus saltem in officialium numerum reciperentur. Accesserunt deinde aliæ quoque mutationis caussæ, & pro ratione, loci, temporis, aliarumque circumstantiarum varie transformari cœpit feudum nobile. Namque olim, quo perpetuo milite quasi præsidiario instructum esset Imperium, ratio inventa est, qua eos, qui virtute bellica præstabant, cum omni posteritate militiæ consecrarent, certis quibusdam bonis, sollenni ceremonia illis assignatis, hac lege, ut ipsi eorumque posteri masculi iis fruantur quidem, sed vicissim ad militiam subeundam, cum usus foret, parati essent. Qua ex caussa infinita velut *Servorum nobilium* multitudo, quos Edel-Schalke, Edel-Knechte, appellari constat, op-

plevit

plevit Germaniam. Verum hodie feudorum nobilium deprehendas possessores, in nulla prorsus reipublicæ parte occupatos. Et hæc est secundaria illorum indoles. Confer omnino Lud. Hugonem, *de Stat. Region. Germ. cap. 4. §. 22.* ac Hertium, *de Feudo Nobili.*

§. LIV. Quamquam vero non Imperator tantum, in partibus Imperii, sed Status etiam in suis territoriis, Officia nobilia tam regalia quam non-regalia, toto quasi die constituant, inprimis quod elegantioris seculi usu, atque majore rerum publicarum cultu, nova subinde excogitantur splendidissimarum functionum genera: rarius tamen evenire solet, ut integræ terræ seu prædia assignentur vel in supremis honoribus constitutis, adeoque regalia quoque jura procurantibus ministris. Terruisse quippe Principes videntur veterum officialium vestigia, qui prædiorum intuitu se necessarios veluti, ut ita loquar, effecerunt, posthabitaque, aut in proprios saltem usus conversa, munerum suorum ratione, hæc una cum ipsis fundis, ad similitudinem allodiorum, transmiserunt ad posteros. Cui accedit, quod argentum & aurum neque propitii neque irati Dii hodie negaverint Germanis. Quam ob rem dantur quidem

nunc etiam officia reipublicæ nobilia, hoc eſt, absque ulla alia conceſſione nobilitatem tacite tribuentia; verum feuda hiſce adſcripta, veterum miniſterialium more, magis de camera & de cavena, quam proprie ſic dicta eſſe, intelliguntur.

Sed hæc ſunt, quæ pro virium imbecillitate, temporisque ac inſtituti ratione, Speciminis Academici loco, proponenda habui. Bonum atque benevolum Lectorem, ut erranti comiter monſtret viam, rogo: DEO autem O. M. laudes & gratias dico ſempiternas.

VIRO

VIRO IVVENI
NOBILISSIMO ET PRAECLARE DOCTO

ADAMO ANT. MEYERO,

IVRIS VTRIVSQVE CANDIDATO
DIGNISSIMO,

S. P. D.

C. ACHATIVS BECKIVS, D.

Adeo memor fuisti Nominis Tui, quod per hos aliquot annos in Academia Jenensi professus es, AMICORVM SVAVISSIME, ut communi eorum, qui TE propius norunt judicio, omnes strenui Jurisprudentiæ Cultoris numeros impleveris. Neque enim auditor tantum sedulus in Philosophorum pariter ac Jurisconsultorum scholis fuisti optimarum doctrinarum, sed earum quoque curiosus in Museo

scru-

ſcrutator, & in auditoriis ſcitus disceptator. Qua ratione ut egregium plane exemplum omnibus TVI ordinis adoleſcentibus, quod ſequantur, præbuiſti; ita tum de publico eruditionis ſpecimine, tum de feliciter exantlatis Academicorum ſtudiorum laboribus, ex animo TIBI gratulor, eosque porro rerum omnium apprecor ſucceſſus, qui divinæ voluntatis lege probitatem ac induſtriam indubitate conſequuntur. Vale, & me amare perge.

FINIS.